

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2248

Vragen van de leden **Leijten** en **Van Nispen** (beiden SP) aan de Ministers van Veiligheid en Justitie en van Buitenlandse Zaken over *Oekraïne als drugsroute* (ingezonden 18 mei 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie (ontvangen 3 juli 2017) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 2078

Vraag 1 en 2

Wat is uw reactie op de BBC uitzending «Drugs vangen in Oekraïne met Stacey Doolen»?¹

Hoe is de situatie sinds het maken van deze documentaire gewijzigd?

Antwoord 1 en 2

De documentaire is gemaakt ten tijde van het presidentschap van Janoekovitsj. Sinds de Euromaidan-revolutie en het aantreden van meer hervormingsgeoriënteerde regeringen, is de strijd tegen corruptie in den brede, en in het bijzonder ook binnen de grensbewaking, geïntensiveerd. Bij het bestrijden van drugsmokkel blijkt dit onder meer uit het feit dat de Oekraïense autoriteiten tegenwoordig ook handelen op basis van inlichtingen vergaard door de eigen diensten en regionale partners, en niet slechts op basis van informatie van de EU of de VS, zoals voorheen het geval was. Zo is in 2015 mede op basis van Oekraïense informatie een internationale drugsbende opgerold in het noorden van Spanje, waarbij 35 arrestaties zijn verricht en middelen ter waarde van ruim € 1 miljoen in beslag zijn genomen.

Vraag 3

Hoeveel drugs wordt er naar schatting thans via Oekraïne de Europese Unie ingevoerd? Waar is dit op gebaseerd?

Antwoord 3

Dit is moeilijk in te schatten: Oekraïense data over onderschepte drugszendingen zien immers vooral op hoeveelheden drugs die Oekraïne binnenkomen. De eventuele eindbestemming is uit die data niet zonder meer af te leiden.

¹ «Drugs vangen in Oekraïne met Stacey Doolen» uitgezonden 12 mei 2017, rtI5. Origineel: Europe's Dirty Drugs Secret, aflevering 3, uitgezonden 24 maart 2014, BBC 3.

Ook komt het voor dat drugs over de Oekraïense grens gaan en in een derde land pas worden onderschept. Dat staat dan niet in de Oekraïense statistieken.

Vraag 4

Hoeveel Europees geld is er in Oekraïense grensbeveiliging gestopt met onder andere als doel de drugsvangst te vergroten?

Antwoord 4

Zie antwoord op vraag 9.

Vraag 5 en 6

Zijn er sinds de geïntensiveerde bijdragen aan de grensbeveiliging ook daadwerkelijk meer drugsvangsten gedaan? Zo nee, hoe verklaart u dit? Hoeveel procent van inkomende vracht zou er grondig gecontroleerd moeten worden? Klopt het dat de internationale norm hiervoor op slechts 5% is vastgesteld?

Antwoord 5 en 6

De bedoelde buitengrenscontrole met Oekraïne vindt niet plaats in Nederland aangezien ons land onderdeel uitmaakt van het Schengenregime. Het aantal drugszendingen afkomstig uit Oekraïne dat in Nederland wordt onderschept is verwaarloosbaar. Hieruit kunnen echter niet zonder meer conclusies worden getrokken over de kwaliteit van de grensbeveiliging in Oekraïne. De Nederlandse Douane is niet bekend met een internationale norm van 5% controle op inkomende vracht.

Vraag 7 en 8

Wat is uw reactie op de beschuldigingen van corruptie zoals door een douanier geuit in de uitzending? Deelt u de mening dat gezien de overige uitlatingen van ambtenaren («er komen geen drugs de Oekraïense grens over») het waarschijnlijk is dat corruptie inderdaad op grote schaal plaatsvindt?

Zijn er gevallen van Oekraïense corruptie bij de grens rondom invoer van drugs onderzocht? Zo ja, zijn hieruit vervolgingen en veroordelingen gekomen?

Antwoord 7 en 8

Het is bekend dat corruptie in algemene zin een probleem is in Oekraïne. Dit was nog sterker het geval ten tijde van het bewind van voormalig president Janoekovitsj, toen de uitzending is opgenomen. Sindsdien werden in Oekraïne op grote schaal programma's voor decentralisatie, de toepassing van de beginselen voor het openbare bestuur, corruptiebestrijding en de rechtsstaat ondernomen, met steun van de Europese Unie². Uiteraard blijft de regering in haar contacten met Oekraïne aandringen op adequate implementatie van de betreffende programma's.

Volgens de Europese Commissie heeft Oekraïne ook ten aanzien van grensbewaking voortgang geboekt³. De verbeteringen die Oekraïne heeft weten door te voeren op dat gebied, zijn mede het resultaat van Europese ondersteuning en capaciteitsopbouw. De Oekraïense *State Border Guard Service* heeft als belangrijkste doelstelling om corruptie te bestrijden en veiligheid te garanderen aan de grens en implementeert de landelijke anti-corruptiemaatregelen actief. Op haar website vermeldt de *State Border Guard Service* dat sinds het begin van dit jaar 450 pogingen om grenswachten om te kopen hebben plaats gevonden. Dit heeft geleid tot strafrechtelijke vervolging van 23 personen en administratieve boetes voor bijna 400 personen. De *State Border Guard Service* vermeldt niet hoeveel van deze gevallen specifiek zijn gerelateerd aan drugssmokkel.

² Europese Commissie en de Europese Dienst voor Extern Optreden in Verslag over de tenuitvoerlegging van de herziening van het Europees nabuurschapsbeleid, JOIN(2017) 18 final, d.d. 18/05/17.

³ Voortgangsverslag naar aanleiding van de conclusies van de Raad over de douanesamenwerking met de oostelijke buurlanden, COM(2016) 375 final, d.d. 14/06/2016

Vraag 9

Wat heeft de Europese Unie gedaan ten aanzien van corruptie bij de grensbewaking van Oekraïne?

Antwoord 9

De EU ondersteunt Oekraïne in de hervorming van zijn grensbewaking. Zo werd in de periode 2013–2015 € 45 miljoen geïnvesteerd in regionale projecten gericht op verbeterde samenwerking met buurlanden. Daarnaast ontving de *State Border Guard Service* bijvoorbeeld nieuw materiaal en voertuigen ter waarde van € 2 miljoen van de EU om de grens met Wit-Rusland te versterken. Ook werkt de Drugs taakgroep van de *European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine* (EUBAM) samen met de autoriteiten in de regio. De EUBAM-bijdrage aan grensmanagement in Oekraïne bedraagt gemiddeld € 8,5 miljoen per jaar, wat onder meer heeft geresulteerd in verbeteringen op het gebied van informatie-uitwisseling en onderzoek. Verbeterde samenwerking met buurlanden op het gebied van grensbewaking is tevens een van de doelstellingen van EU budgetsteun aan Oekraïne. Daarnaast geeft de *EU Advisory Mission Ukraine* (EUAM) advies over de bestrijding van corruptie in grensbeheer.

Hoewel de bestrijding van drugsmokkel zeker niet de enige doelstelling is van versterking van de Oekraïense buitengrenzen, vormt dit wel degelijk een belangrijk onderdeel. Zo heeft EUAM de Oekraïense *State Fiscal Service* vorig jaar ondersteund met een training om de capaciteit te vergroten om drugs en druggerelateerde substanties op te sporen. Ongeveer 50 douaneofficieren afkomstig uit verschillende gebieden in Oekraïne werden getraind.

Overigens wordt de versterking van de Oekraïense buitengrenzen aanzienlijk gecompliceerd door het feit dat de Oekraïense regering, als gevolg van de illegale annexatie van de Krim en destabilisatie van Donbas door Rusland, niet de volledige controle heeft over de eigen buitengrenzen.